

Juryrapport winnaar Huibregtsenprijs 2024

Emissies uit oppervlaktewateren, geuren uit het verleden, een prothese in de visuele hersenschors, transparante open source artificiële intelligentie, een nieuwe multidisciplinaire onderzoekswerkwijze, medicijndosering afstellen op genetisch profiel – het zijn zeer uiteenlopende onderwerpen waar de voor de Huibregtsenprijs 2024 genomineerde wetenschappers onderzoek naar doen. Aan de hand van innovaties die vanuit het buitenland grote belangstelling genieten, inspirerende samenwerkingsverbanden, en nieuwe onderzoeksdimensies en -infrastructuren hebben wij gezien hoe wetenschappelijk onderzoek kan leiden tot verrassende toepassingen en toekomstbeloften met impact op wetenschap en samenleving, op mens en milieu. Onderscheidend criterium voor de jury bij de selectie van de nominaties is de maatschappelijke bonus, waarbij het gaat om een bijzondere maatschappelijke meerwaarde, die verder reikt dan je van een onderzoeker in zijn of haar positie zou mogen verwachten. En deze veelzijdige, originele, sociaal gedreven onderzoekers hebben allemaal bonuskwalificaties.

Het onderzoek van **Sarian Kosten** laat zien dat de sloot een belangrijke factor is in de Nederlandse methaanemissie; haar onderzoek omspannt ook veldwerk aan oppervlaktewateren wereldwijd en zij draagt uitgekende oplossingen aan in de strijd tegen de opwarming van de aarde.

Inger Leemans heeft er als hoofd van het onderzoeksproject Odeuropa voor gezorgd dat geur wereldwijd serieuzer genomen wordt als onderdeel van het cultureel erfgoed. Zij brengt geur tot leven en via reconstructies en de inzet van geur in *storytelling* maakt zij zowel erfgoedinstellingen als het brede publiek 'geurwijzer'.

Onder leiding van **Pieter Roelfsema** is een hersenchip ontwikkeld die met elektrische prikkels een vorm van zicht creëert bij mensen die lijden aan blindheid. Zijn onderzoek heeft een opmerkelijke impact op zijn vakgebied en biedt geweldige vooruitzichten.

ASReview van **Rens van de Schoot en Jonathan de Bruin** is echte team science. Het project is volledig Open Source en toegankelijk voor iedereen. Van de Schoot en De Bruin slagen erin het vertrouwen in wetenschappelijke data en in AI een boost te geven.

In NEON Research verbinden **Maarten Steinbuch, Floor**

Alkemade en Auke Hoekstra promovendi met hoogleraren,

bedrijven en start-ups in een nieuwe multidisciplinaire onderzoekswerkwijze met een bottom-up-benadering die inspireert.

Als hoofdonderzoeker van een Europese studie naar de effecten van een farmacogenetisch profiel ontwikkelde **Jesse Swen** de DNA-medicatiepas, die de kans op ernstige bijwerkingen bij patiënten aanzienlijk verkleint en de voorspelbaarheid van medicijnrespons verbetert.

Maar welk onderzoeksproject krijgt de Huibregtsenprijs?

De jury heeft unaniem gekozen voor een project waarin samenwerking cruciaal is.

Voorspellen is lastig, maar de impact van dit onderzoek is nu al indrukwekkend.

Ook door de toepassingen spreekt het tot de verbeelding van velen.

De Huibregtsenprijs gaat naar een project dat niet oppervlakkig is.

Naar strategisch werk dat de weg wijst naar een betere leefomgeving.

De Huibregtsenprijs 2024 gaat naar '**Aquatische systemen in een opwarmend klimaat**' van **Sarian Kosten**.

De jury van de Huibregtsenprijs 2024:

Marileen Dogterom, *voorzitter* president KNAW

Margriet van der Heijden hoogleraar Wetenschapscommunicatie TU/e

Chantal Kemner hoogleraar Biologische ontwikkelingspsychologie UU

Philip Scheltens Head of Dementia Fund EQT Group

Coen Verbraak historicus, journalist en programmamaker

Andrew Webb hoogleraar Fysica van MRI LUMC, laureaat Huibregtsenprijs 2023

Jurysecretaris:

Roderick Hageman, Verstegen & Stigter culturele projecten